

**Відділ освіти Васильківської районної державної адміністрації
Пологівський НВК**

Перший урок
«Я – громадянин України – європейської країни»

Підготував та провів урок **Зеленський О. Ф.**,
класний керівник 5 класу

2017 рік

Перший урок у 5 класі

«Я – громадянин України – європейської країни»

Мета: сприяти усвідомленню учнями місця України серед інших країн Європи, допомогти зрозуміти важливість європейського об'єднання, приналежність України до європейської сім'ї народів, акцентувати увагу на необхідності розширення знань про Україну як можливого члена Євросоюзу, формувати моральні пріоритети, які визначають людину найвищою цінністю.

Обладнання: карта України, карта Європи, Конституція України, зображення Державного Прапора і Герба України, прапор Євросоюзу, аудіозаписи Гімну України, Гімну Євросоюзу, пісень Н. Бучинської “Моя Україна”, К. Бужинської “Європа і Україна”, “Пісні на добро”, роздатковий матеріал для учнів.

Тип заняття: виховна година, перший урок.

Основні поняття: Україна, Батьківщина, Європа, Європейський Союз.

Епіграф:

*Ми для Європи –
Європа для нас...
Нові горизонти
Відкрити вже час!*

2

ПЕРЕБІГ УРОКУ

І. Організаційний момент.

Класний керівник.

Дорогі мої вихованці, п'ятикласники! Вітаю вас із новим навчальним роком! Бажаю вам бути здоровими й життєрадісними, допитливими й активними. Успіхів вам у навчанні, натхнення у подоланні труднощів, завзяття та терпіння.

А Вам, шановні батьки, бажаю затишку в родинах. Божого благословення всім нам, мирного неба нам та нашій Україні!

Слава Україні!!!

/Героям слава!/

Безперечно, найбільш пам'ятними в шкільному житті кожного учня є перший та останній дні навчання. Чому так? Не дивно, адже Перше вересня – це плани,

сподівання, мрії, задуми на весь навчальний рік, а свято Останнього дзвоника – це досягнення, звершення, успіхи.

Вчені вже давно довели, що найкраще і найміцніше людина запам'ятовує ту інформацію, яку почула чи побачила на початку та наприкінці. Мабуть, саме тому такого важливого значення в нашій державі надають Першому уроку в новому навчальному році. Адже саме він стає своєрідним орієнтиром для нас із вами.

Перший урок – незвичайний, бо він не стосується жодного з предметів. Це урок державності, людяності, а сьогодні – це ще й урок нашої з вами соціальної та національної свідомості. І я сподіваюся, ви не залишитеся байдужими до того, про що ми говоритимемо.

II. Оголошення теми і мети уроку.

Класний керівник.

Є багато країн на землі

В них – озера, річки і долини.

Є країни великі й малі,

Та найкраща завжди Батьківщина.

Звучить Гімн України.

«Мозковий штурм»:

- А що означає любити Батьківщину? (*Радіти її успіхам, дбати про неї, намагатися своєю працею, здібностями, вчинками, справами примножити її славу, добробут*).

- А ще любити означає знати. Чи добре ви знаєте нашу Україну?

- Ким ми з вами усі є? Що нас з вами об'єднує? (громадянами України).

Тема нашого першого у цьому році уроку: **«Я - громадянин України – європейської країни».**

Епіграфом до нашого уроку будуть такі слова:

Ми для Європи –

Європа для нас...

Нові горизонти

Відкрити вже час!

На сьогоднішньому уроці ми здійснимо віртуальну подорож-гру «Україна – європейська країна». Нам потрібно довести, що Україна займає гідне місце в розвитку європейської цивілізації.

«Мікрофон»:

- Що ви очікуєте від уроку?

III. Сприйняття та засвоєння учнями нового матеріалу.

Класний керівник.

Нам постійно твердять про те, що Україна вже є європейською державою, але чи це дійсно так? Напевно, Україна зможе по праву вважатися такою, коли в кожного її громадянина будуть європейська свідомість, європейське мислення, європейське бачення, європейська поведінка і ...європейський рівень життя. Коли кожен зможе з гордістю сказати: «Я – громадянин України! Я – громадянин Європи!»

«Мозковий штурм».

- Чи є Україна – європейською країною?

Класний керівник.

Зараз Україна одна з найбільших європейських держав. Її площа 603,7 тис. кв. км. На її території проживає понад 110 національностей. Поряд з українцями в Україні мешкають росіяни, поляки, білоруси, угорці, євреї, болгари, греки, татари, молдавани, гагаузи, цигани та багато представників інших народів. Чисельність населення України становить майже 48 млн. чол.

4

За своїм географічним розташуванням Україна – звичайно ж держава європейська. Навіть географічний центр Європи знаходиться поблизу с. Ділове Рахівського району Закарпатської області.

Україна – одна з найбільших держав Європи. Довжина кордону становить 7700 км. Україна - єдина країна Європи, яка має стільки близьких сусідів. Наша Батьківщина межує з сімома країнами.

- Подивіться на карту Європи. Давайте назвемо ці країни. Це наші сусіди. (*Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова*).

Південну частину України омивають води Чорного і Азовського морів, де проходять водні кордони з азіатськими країнами.

- Назвіть їх (*Туреччина, Болгарія, Грузія та інші*).

Отже, майбутнє України тісно пов'язане з майбутнім Європейського Союзу. Ще Леонід Кравчук, Президент України, підписав Угоду про партнерство та

співробітництво з ЄС. І це була перша угода між ЄС та країнами колишнього Радянського Союзу.

Європейський Союз був створений у 1992 році. До нього входять 28 країн. Україна впевнено стоїть на шляху євроінтеграції. Та кожен справжній європеєць любить та знає історію своєї країни.

Святою для кожного є земля, де він народилася і зробив свій перший крок. І чим дорослішою стає людина, тим глибшає її любов до батьківщини... Ми, як справжні громадяни України та у майбутньому Євросоюзу, повинні любити, знати, шанувати рідний край, людей своєї землі, її традиції та культурну спадщину.

Давайте пригадаємо видатних українських поетів і письменників (Т.Шевченко, Л.Українка, І.Франко, М.Коцюбинський, О.Олесь, Д.Павличко, П. Грабовський).

Скільки любові до рідної землі, до свого народу бринить в кожному рядку їх творів. Всі вони дуже різні, але їх поєднує одне - безмежна любов до України. Послухайте один із віршів:

В. Симоненко

Я не бував за дальніми морями,
Чужих морів ніколи не топтав.
В своїм краю під буйними вітрами
Щасливим я і вільним виростав.
Мене ліси здоров'ям напували,
Коли бродив у їхній гущині,
Мені поля задумливо шептали
Свої ніким не співані пісні.
Коли не вмів ще букваря читати,
Ходив, як кажуть, пішки під столом,
Любить мене навчила мати
І рідну землю, щоб там не було.
Чужих країв ніколи я не бачив,
Принад не знаю їхніх і окрас,
Та вірю серцем щирим і гарячим:
Нема землі такої, як у нас.

Отож, вирушаємо у віртуальну подорож під назвою «Україна – європейська країна». Нагадую: нам потрібно довести, що Україна займає гідне місце в розвитку європейської цивілізації.

Під час подорожі ми зробимо декілька зупинок.

I зупинка нашої віртуальної подорожі: «Легенда про Україну».

(На фоні тривожної музики класний керівник розповідає «Легенду про Україну»).

Колись давним-давно в одному селі жила бідна вдова. Не було в неї ніякої втіхи від життя, тільки одна важка робота. І ось настав радісний день. У неї народилась дівчинка – маленька, крихітна, гарненька. І мати стала думати, яке ім'я дати своєму дитяті. Тут, звідки – невідомо, осяяна маревом, з'явилася в хаті чарівниця. Вона з тривогою і жалістю дивилася на немовля і сказала вдові: «Не давай дитині імені, вона сама його знайде, а якщо даси, то вона помре».

Дівчина росла-підростала, була розумною, слухняною, але невеселою, часто журилася тим, що у неї немає імені. І ось їй виповнилось 16 років. Задумала вона вирушити у білий світ, щоб знайти своє ім'я. Мати ніяк не хотіла розлучатися з донькою, але вона була невідступна і потайки вирушила в дорогу. Ішла, йшла і вийшла в чисте поле, жовте-жовте і пшеницею колоситься. У чистому блакитному небі ластівки кружляють, світить ясне сонечко. І бачить мати – спить на полі дівчина, її дочка, та така гарна, що вона мимоволі замилувалась нею. І враз потемніло синє небо, здійняв вітер куряву, полягла до землі колосиста пшениця. Почувся тупіт та іржання коней, брязкання зброї, вигуки чужою мовою. Це були війська хана Батия. Попереду їхав син хана. Раптом він побачив красуню-дівчину, зупинився і вигукнув: «Укра-юина», що на його мові означало «Дівчина молода».

Дівчина прокинулась, хан схопив її і забрав із собою. Мати, побачивши це, опустилася на коліна і стала благати Господа Бога захисту для своєї єдиної дитини. Раптом стало все чорне-чорне, заgrimів грім, затряслася, здригнулася земля, а потому все стихло... По небу пропливали ніжно-блакитні хмаринки. Лише курява здіймалась навкруги, і на полі стояла самотня вдова. Пішла вона плачучи по землі шукати свою дитину. А в пам'яті лишилося одне – Україна, Україна. Йшла... З очей падали сльози. І там, де на землю падали сльозинки, проростали квіти волошки. Мати йшла боса, колола ноги, і, де на землю падали краплі крові, виростали маки. Де пройшла мати по землі, так і стала та земля зватись Україною.

II зупинка нашої віртуальної подорожі: «Державні та народні символи України».

Класний керівник.

24 серпня 1991 року – в цей день прийнято Акт проголошення незалежності України, за яким Україна є самостійною демократичною державою. Україна має свої державні символи: прапор, герб і гімн, які відображають нашу історію.

1 учень

Прапор – це державний символ,
він є в кожній державі,
Це для всіх – ознака слави.

2 учень

Синьо-жовтий прапор маємо,
синє - небо, жовте – жито,
прапор свій оберігаємо.

3 учень

Герб – символ влади.
Наш герб – тризуб,
Це воля, слава, сила.

4 учень

Наш герб – тризуб, недоля нас косила,
та ми зросли, ми є, ми завжди будемо,
добро і пісню несемо ми людям.

5 учень

Гімн – найголовніша пісня країни.
Слова палкі, мелодія вродлива,
Державний гімн ми знаємо усі.
Для кожного села, містечка, міста –
це клич один з мільйонів голосів.

Загадки

По ньому ми живемо із вами –
це основний закон держави.

(Конституція)

Знак держави головний –
всяк його повинен знати.

Воля, слава, сила в нім. –

То ж поспробуй відгадати.

(Герб)

По радіо звучить щоденно
патріотична пісня,

що возвеличує Україну
і прославля навічно.
Коли звучить він – всі встають,
до серця руку прикладають,
і вголос, й подумки співають,
і Україну прославляють.

(Гімн)

Синьо – жовте полотнище
гордо майорить.

Це – ознака сили й слави
Української держави.

Синє небо, жовте жито –
цю святиню знають.

(Прапор)

-Як одним словом можна назвати всі ці слова – відгадки? *(Символи.)*

-Так, це державні символи України. Є ще народні символи. Давайте назвемо їх.
(Калина, чорнобривці, верба, лелека, мальви...)

III зупинка нашої віртуальної подорожі: «Чи добре знаєш ти Україну?».

Вікторина

1. Яку назву мала козацька держава, створена за дніпровськими порогами?
(Запорізька Січ)
2. Як називається герб нашої держави? *(Тризуб).*
3. Які гори України ви знаєте? *(Карпати).*
4. Як називається найбільша річка України? *(Дніпро).*
5. Який птах є символом України? *(Лелека).*
6. Столиця України? *(Київ).*
7. Український народний танець (гопак).
8. Грошова одиниця України. (Гривня).
9. Кущ-символ України? *(Калина).*
10. Збірка віршів Т.Г. Шевченка? *(Кобзар).*
11. Коли ми святкуємо День незалежності України? *(24 серпня).*
12. Назвіть прізвище першого космонавта України? *(Леонід Каденюк)*
13. Який найбільший звір України? *(Зубр)*
14. Яка найбільша морська тварина живе в Україні? *(Дельфін)*

Складання асоціативного грона «Україна».

(Незалежна, вільна, патріотична, соборна, демократична, єдина, європейська, багатонаціональна, багатомовна, спортивна, пісенна...)

Класний керівник.

Молодці, п'ятикласники! Ви добре відповідали на мої запитання. Я бачу, що ви любите Україну і знаєте про нашу державу все.

Звучить пісня Н. Бучинської «Моя Україна».

IV зупинка нашої віртуальної подорожі: «Європейський Союз – союз держав Європи».

Діалог класного керівника з учнями:

- Усім знайомий вислів: «І чужому навчайтесь, і свого не цурайтесь».
- Хто є автором цих відомих рядків? *(Т.Г. Шевченко)*.
- Як ви розумієте цей вислів?

(Серед низки учнівських відповідей необхідно зосередити увагу на таких:

- *для успішного розвитку України, її процвітання необхідно сумлінно працювати, любити Батьківщину,*
- *знати та поважати історико-культурні особливості держав-сусідів;*
- *вивчати досвід інших країн;*
- *український народ з його культурною спадщиною, гуманістичною ментальністю достойний зайняти гідне місце в Європі, зокрема стати членом ЄС).*
- А що вам відомо про країни Європи? Пропоную пограти у гру «З'єднай пару».
(Діти отримують 2 набори карток - один з назвами країн, інший - зі столицями. Їм необхідно розкласти картки у відповідності одну з одною - країна та її столиця. Для полегшення виконання завдання діти можуть отримати карту Європи.)

Країни:

1. Австрія - Відень.
2. Чехія - Прага.
3. Греція - Афіни.
4. Італія - Рим.
5. Швеція - Стокгольм.
6. Франція - Париж.
7. Німеччина - Берлін.
8. Словаччина – Братислава
9. Польща – Варшава

Класний керівник.

ЄС відкрив кордони для України: Рада Європи схвалила рішення про внесення України до переліку країн, громадянам яких скасовуються візові вимоги. Документ було підписано 17 травня.

Уже починаючи з літа 2017 року без візи можна відвідати практично будь-яку країну ЄС. Виняток - Великобританія та Ірландія, які є членом Євросоюзу, але не входять до складу Шенгенської зони. Але без «штампу» в паспорті можна буде відвідати інші країни, які не є членами ЄС, але входять до Шенгенської зони:

- Ісландію;
- Ліхтенштейн;
- Норвегію;
- Швейцарію.

У ЄС є ,як і в Україні, свій прапор та герб.

Історія створення прапору Євросоюзу починається у 1955 році.

Коло з 12 золотих зірок на блакитному тлі. Число зірок не має нічого спільного з кількістю країн-членів організації. У різних традиціях «12» є символічним числом, що означає абсолютну досконалість. Це також і кількість місяців у році, і кількість цифр на циферблаті годинника, тоді як коло є ще й символом єдності.

Прапор представляє ідеал об'єднання народів Європи. На ньому сяє дванадцять зірок, як символ довершеності, повноти та єдності. Прапор залишається незмінним протягом років, незважаючи на розширення ЄС.

Гімн. У широкому значенні - це гімн не лише ЄС, але й усієї Європи. Музика гімну взята з Дев'ятої симфонії, яку Людвіг ван Бетховен написав у 1823 році. У фінальній частині своєї симфонії Бетховен поклав на музику слова «Оди радості», написаної у 1785 році Фрідріхом Шиллером. У цьому вірші знайшла відгук ідея братання народів, яку поділяв і Бетховен.

Звучить гімн «Ода до радості» Л. Бетховена.

Літературна мандрівка Європою.

- Його називають батьком світової казки. Його твори знають і люблять діти в усьому світі. А його героїні Русалочці встановлений пам'ятник у столиці Копенгагені. Найпопулярніші його твори – «Гидке каченя», «Кресало», «Дюймовочка», «Снігова королева». (Г.Х. Андерсен, Данія)

- Ці два брати вчилися на філологів. І коли на останньому курсі поїхали вивчати народний фольклор, так захопилися казками, що це стало справою їхнього життя. І сьогодні діти із захопленням читають «Хороброго кравчика», «Горщик каші», «Бременських музикантів» та інші казки. (*Брати Грімм Вільгельм та Якобс, Німеччина*)
- Мудрий письменник-казкар, який вже першою своєю казкою «Пригоди Цибуліно» зумів зацікавити юних читачів. Діти полюбили Цибуліно – веселого, вигадливого хлопчика-цибулинку. У цього письменника є й інші твори – «Подорож Голубої Стріли», «Джельсоміно в країні брехунів». (*Джанні Родарі, Італія*)

У зупинка нашої віртуальної подорожі: «Мова солов'їна».

Класний керівник.

Українська мова надзвичайно багата та мальовнича. Особливо вона багата на прислів'я та приказки. Давайте їх згадаємо. (*Вчитель називає початок прислів'я, а діти його завершують.*)

- За рідний край **життя віддай.**
- Рідна сторона — мати, чужа..... — **мачуха.**
- Нема гіршої покути в ріднім краю..... **носить пута.**
- Друзі пізнаються**в біді.**
- Одяг кращий новий, а друг..... — **старий.**
- Дружба та братство— **найбільше багатство.**
- Краще переконувати словами,..... **ніж кулаками.**
- На дерево дивись, як родить, а на людину.....— **як робить.**
- Птицю Бог створив для польоту, а людину— **для роботи.**
- Хочеш їсти калачі— **не сиди на печі.**
- Вік живи— **вік учись.**
- Людей питай, але й **свій розум май.**
- Не кажи — не вмію, а кажи— **навчусь.**
- Добре ім'я —..... **найкраще багатство.**
- Шабля раниє голову, а слово— **душу.**
- Не говори, що знаєш, а знай, **що говориш.**
- Де лелека водиться, там **щастя родиться.**
- Більше діла —..... **менше слів.**
- Слово — не горобець,..... **вилетить — не спіймаєш.**
- Удар забувається, а слово**пам'ятається.**

Хто багато обіцяє, той рідко..... **слова дотримує.**

Чоловік має два вуха, щоб багато слухав, а один язик, ..**щоб менше говорив.**

Класний керівник.

Є в центрі Європи чудова країна,
Сягає корінням у сиві часи.
І це - незалежна моя Україна.
Тут гори Карпати, степи і ліси.
Шістсот і сім ще тисяч гектарів –
Приблизно таку має площу вона.
Є Київ - столиця у храмах і славі –
Та ріки: Дніпро, Дністер, Буг і Десна.
Ґрунти чорноземні, джерела цілющі,
Озера блакитні та клімат м'який.
Козацька слава повік невмируща
Та шлях до свободи, завжди нелегкий.
Кругом нас держави – на кожному боці:
На північ від нас білоруси живуть,
На заході – Польща, словаки, угорці,
Молдови й румунців кордони ідуть.
На сході Росія із нами межує,
На півдні є Чорне й Азовське моря.
І наша країна за волю воює,
Аби засвітила щаслива зоря.
Усіх областей є в нас двадцять чотири
Небратнім народом відірваний Крим.
Хай всі проживають у злагоді й мирі,
У нас, в Україні, є місце усім!

Звучить пісня К. Бужинської «Європа і Україна».

IV. Підсумок уроку.

- Чи здійснилися ваші очікування від уроку?
- Що запам'яталося найбільше? Чим?
- Про що ще ви хотіли б дізнатися?

Приєм „Продовж речення”

Учитель пропонує учням продовжити речення:

- Батьківщина для мене...
- Я люблю Україну, бо...

Класний керівник.

Глибоко переконаний, що всі ви своїми успіхами в навчанні і праці будете примножувати велич і славу України, воістину європейської держави. Кожен чесний і свідомий громадянин України має сьогодні зрозуміти, що доля України у його руках. Я вірю, що прийде той час, коли ми з гордістю будемо говорити: **«Я – громадянин України – європейської держави».**

Класний керівник, учні та батьки виконують “Пісню на добро”.

